

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/21446,Wydawnictwo-Spoleczne-KOS.html>
2021-11-28, 22:40

Wydawnictwo Społeczne KOS

Wydawnictwo Społeczne KOS, działało w Warszawie 1983–1989 jako zaplecze poligraficzne dla podziemnych struktur związanych z oświatą. Powstało z inicjatywy redakcji pisma „KOS” i Zespołu Oświaty Niezależnej kierowanego przez Krystynę Starczewską. W ramach ZON powołano zespół przygotowujący do druku publikacje książkowe w serii wydawniczej Zeszyty Edukacji Narodowej: Andrzej Arendarski (redaktor), Tomasz Trepka (szef techn.). Kierowaniem biura i sprawami finansowymi zajmowała się Stefania Kost. Struktura druku była zdecentralizowana; pisma drukowano techniką sitodruku (jednocześnie funkcjonowało 4–6 drukarni z 2-osobowymi zespołami), książki na offsecie w nakł. 800–2 tys. egz. w 1. poł. l. 80., nast. 3–7 tys. egz., w przypadku zeszytów ZEN 2–2,5 tys. Drukarnie znajdowały się m.in. w Warszawie przy ul. Goraszewskiej, Powińskiej, w pracowni malarza Marcina Niziurskiego przy ul. Okrężnej, w okolicach ul. Dantego i Targowej (co kilka mies. zmieniano lokalizację). Skład i czynności introligatorskie wykonywały ekipy w odrębnych lokalach, we własnym zakresie przygotowywano blachy. Diapozytywy sporządzał Sławomir Grzegorzówka, jednocześnie 5–6 kompletów dla drukarni warszawskich i 2–3 dla zamiejscowych; z nich wykonywano dodruki w in. miastach, m.in. w Kielcach, na Górnym Śląsku i w Krakowie. Dzięki strukturze ZON powstała sprawnie działająca, ogólnopolska sieć kolportażu, działało jednocześnie 4–5 punktów hurtowych i kilkanaście mniejszych; dystrybucja m.in. Barbara Kępińska (ps. Weronika) i Hanna Dragun; przewożenie nakł. gł. T. Trepka.

Ogółem KOS wydał 76 książek i broszur, specjalizował się w pozycjach edukacyjnych: propozycje programowe dla kół samokształceniowych, materiały z sesji naukowych, propozycje reformy polskiej oświaty, antologie zabronionych tekstów literackich; część tytułów miała pełnić rolę podręczników dla uczniów szkół średnich i studentów. Seria

ZEN obejmowała różne dziedziny humanistyki: historię, literaturę piękną, ekonomię, filozofię, psychologię, socjologię, religioznawstwo; zeszyty ukazywały się w ramach kilku odrębnych podserii: Biblioteka im. K. Pużaka m.in. *Wspomnienie o Adamie Ciołkoszu*; Biblioteka Literacka m.in. Salomon An-ski, *Dybuk*, (1988); Dokumenty m.in. Teresa Bochwic, *Walka „Solidarności” o społeczny kształt oświaty w Polsce*; Dyskusje m.in. Aleksander Grzegorzewski, *W kręgu nieprawdy o informacji masowej w Polsce*; Ekonomia m.in. *Kryzys w Polsce. Analiza ekonomiczna*; Filozofia m.in. Ludwik Sowiński, *Tolerancja a odpowiedzialność*, (1983); Historia m.in. Jan Karski, *Wielkie mocarstwa a Polska* (1987); Komitet Helsiński w Polsce m.in. *Akty przemocy i terroru w PRL*, (1985); Literatura m.in. Maria Danilewicz-Zielińska, *Literatura wolnego słowa 1939–1986* (1987); Mały ZEN m.in. Franciszek Blachnicki, *Nowe światło nadziei* (1985); Materiały z Dziejów Polski m.in. *Grudzień 1970* (1987); Najnowsze Dzieje Polski m.in. Wojciech Skarski, *Refleksje nad rządami Gomułki 1956–1970*; [Praworządność](#) m.in. Jerzy Popiełuszko, *Zapiski 1980–1984*; Propozycje i Perswazje Wielkiej Gry m.in. *Wierność czy trwanie. Dylematy harcerstwa lat 80-tych*. Drukowano także podziemne pisma o tematyce oświatowej: „KOS”, „Tu Teraz”, „Edukacja i Dialog”, „Okienko”, „Wielka Gra”.

Od poł. l. 80. KOS organizował tygodniowe szkolenia w zakresie drukarstwa sitodrukowego dla 2-osobowych zespołów drukarzy spoza stolicy. Zapoznawano ich z redakcją techniczną, reprodukcją fotograficzną, techniką druku na sicie i ogólnymi zasadami konspiracji; łącznie wyszkolono 30 zespołów, wszystkie otrzymywały komplet materiałów do sitodruku.

Włodzimierz Domagalski

[Region Mazowsze, Warszawa](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)